

ZÁVĚR

Cílem předkládané práce bylo zaměřeni se na současnou úpravu práv a povinností při prodeji zboží v obchodě z pohledu prodávajících i kupujících jako dvou smluvních stran kupní smlouvy o prodeji zboží v obchodě, přičemž pozornost byla věnována jak úpravě soukromoprávní, tak i nezbytné úpravě veřejnoprávní, bez níž by došlo ke značnému zkreslení o množství povinností kladených zejména na stranu prodávajících.

Jak pro soukromoprávní, tak i pro veřejnoprávní úpravu práv a povinností při prodeji zboží v obchodě je shodné, že tyto úpravy byly velmi silně poznamenány povinností harmonizovat náš právní řád s právním řádem Evropských společenství, a to s ohledem na připravované členství České republiky v Evropských společenství. Zatímco u zakládajících členských států byla situace ve sledované oblasti taková, že evropská úprava čerpala z národních práv jednotlivých členských zemí, v případě České republiky jako jednoho z nových členů Evropských společenství byla situace jiná, kdy naše vnitrostátní úprava v oblasti práv a povinností při prodeji zboží v obchodě původně nezajišťovala takovou míru ochrany kupujícího jako slabší smluvní strany jak vyžadovaly předpisy Evropských společenství.

Pokud jde o primárně sledovanou soukromoprávní úpravu, tak se zejména jedná o úpravu Evropských společenství danou směrnicí Rady 93/13/EHS, o nekalých podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, jež byla transponována do našeho právního řádu zákonem č. 367/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží, jež byla transponována do našeho právního řádu zákonem č. 136/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů a zákon 65/1965 Sb., zákoník práce, kdy zřejmě nejzávažnějším nedostatkem implementace těchto směrnic do našeho právního řádu je především nevhodná konstrukce relativní neplatnosti ujednání ve spotřebitelských smlouvách, jež v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, a která je upravena v ustanovení §55 odst. 2 občanského zákoníku. Nesoulad takové konstrukce s požadavky směrnice Rady 93/13/EHS byl potvrzen i rozhodnutími Evropského soudního dvora ve věci *Océano Grupo Editorial SA proti Roció*

Murciano Quintero, C-240/98 až C-244/98 a ve věci *Cofidis SA proti Jean-Louis Fredoutovi*, C-473/00, kdy soud jednoznačně konstatoval, že oprávnění soudu přezkoumat z moci úřední, zda je podmínka nepřiměřená, představuje zvláštní prostředek k dosažení výsledku stanoveného uvedenou směrnicí, což konstrukce relativní neplatnosti nesplňuje. V ostatním lze konstatovat, že transpozice až na některé drobné detaily, jež jsou v práci zmíněny byla ve sledované oblasti českým zákonodárcem provedena řádně.

Co se týče práva Evropských společenství jež má zcela rozhodující vliv na sledovanou problematiku, tak dne 8. února 2007 byla Evropskou komisí schválena dlouho očekávaná Zelená kniha o revizi spotřebitelského *acquis*, což je důležitý krok, který má napomoci Evropské komisi ve stanovení budoucí podoby významné právní oblasti spotřebitelského práva, která značně ovlivňuje fungování vnitřního evropského trhu, kdy doposud uplatňovaná zásada tzv. minimální harmonizace způsobila značnou nejednotnost a rozdílnou úroveň právní úpravy ve sledované oblasti v 27 právních řádech členských zemí, kdy tyto rozdílnosti brání zejména rozvoji přeshraničních obchodních vztahů, což je z dlouhodobého pohledu již neudržitelné. Do procesu revize práva Evropských společenství ve sledované oblasti se aktivně zapojila i Česká republika, která jednoznačně podporuje při přijímání nové legislativy princip tzv. plné harmonizace, kdy jednotlivé členské země se nemohou při implementaci směrnice odchylovat k přísnější úpravě, přičemž tento nový směr byl započat ve sledované oblasti již směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu s tím, že tento nový přístup k právní ochraně slabší smluvní strany by měl vycházet z předpokladu, že předmětem ochrany je běžný spotřebitel, který je dobře informovaný, přiměřeně pozorný a opatrný, který si je schopen sám vyhledat potřebné informace, na jejichž základě se pak sám rozhodne, zda se obchodní transakce zúčastní či nikoliv.

Česká republika současně při započatém procesu revize stávajících směrnic podporuje snahu, aby dnes velmi pojmově nejednotné a roztříštěné definice základních pojmů byly sjednoceny pro celou oblast ochrany spotřebitele a tedy i pro oblast prodeje zboží v obchodě, jakož i snahu, aby v nově přijatém horizontálním nástroji byly zahrnuty instituty společné celé oblasti, jako jsou například nepřiměřené podmínky ve spotřebitelských smlouvách či úprava vlastní kupní smlouvy jako nejčastěji používané spotřebitelské smlouvy, kdy tato úprava pak bude stejná ve vnitrostátní právních řádech každé z 27 členských zemí, čímž bude přispěno k rozvoji vnitřního evropského trhu, a to jak z pohledu prodávajících, jímž se usnadní přístup

na jednotlivé vnitřní trhy prostřednictvím předvídatelného právního prostředí, tak i z pohledu 493 milionů kupujících, kteří budou mít ve všech členských zemích zcela totožná práva ve sledované oblasti a bude tak zcela lhostejné v jaké členské zemi své zboží nakupují. S ohledem na tuto strategii, jež se má realizovat do roku 2013, tak lze očekávat i konečnou shodu v tak zdánlivě základní, byť velmi kontroverzní věci jako je definice „spotřebitele“ a „profesionála“ jako dvou smluvních stran ve sledované oblasti, kdy lze očekávat, že pojem „spotřebitel“ bude v budoucnu definován jako fyzická osoba, která jedná pro účely mimo rámec její živnosti, podnikání nebo profese a „profesionál“ jako osoba (právnícká nebo fyzická), která jedná pro účely týkající se její živnosti, podnikání nebo profese. Probíhající revize práva Evropských společenství tak zcela jistě ovlivní i obsah současné platné úpravy či dosud stále připravované rekodifikace občanského zákoníku, kde sledovaná problematika je, obdobně jako v dnešní platné úpravě, zahrnuta především do zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě obsažených v §1861 až §1877.

Pokud jde o veřejnoprávní úpravu a zejména tedy o úpravu povinností při prodeji zboží v obchodě na straně prodávajících, tak lze konstatovat, že současná právní úprava je velmi složitá a značně nepřehledná, což podstatným způsobem oslabuje efektivitu působení těchto norem na jejich adresáty. Velmi často je tatáž problematika upravena v několika veřejnoprávních normách, kdy jako příklad lze uvést úpravu omezení prodeje tabákových výrobků a alkoholických nápojů provedenou v zákoně č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů a v zákoně č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Mnohé nadbytečné duplicitní úpravy, jež se vyskytují zejména v zákoně o ochraně spotřebitele nebo v živnostenském zákoně a ostatních zvláštních veřejnoprávních zákonech se postupně odstraňují. Jako příklad lze uvést v současné době v rámci novelizace zákona o ochraně spotřebitele navrhované vypuštění jeho ustanovení §10 odst. 1 písm. c) ohledně povinnosti prodávajícího zajistit, aby byly potravinářské výrobky označeny datem minimální trvanlivosti a údajem o datu použitelnosti v případě potravinářských výrobků podléhajících rychlé zkáze, když tatáž povinnost je stanovena i v zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

Velmi lze tak ocenit, a to jako krok správným směrem, připravovanou novelizaci živnostenského zákona, která není motivována implementačními povinnostmi, ale jejíž základní smysl je provést systémové změny zákona ve směru jeho celkového zjednodušení a

zkrácení při snížení celkové administrativní zátěže podnikatelů zahrnujících i touto prací sledované prodávající, jimž se má usnadnit vstup do podnikání. Lze jen doporučit, aby takovou revizí a následným zjednodušením prošlo co možná nejvíce právních předpisů upravujících práva a povinnosti při prodeji zboží v obchodě.